

مدیر مرخص

الهامی صفا

اداره خانه

ایستانبول . جفال اوغلنده دائره اجتهاد
Adresse: Idjtihad Constantinople

نومرو ۶۸ — ۳۰ مایس ۱۳۲۹

الاجتهاد

آبونه

سنه لك آلتی آیلق
تورکیا ایچین ۴۰ غروش ۲۵ غروش
ممالك اجنیه ایچین ۱۰ فرانق ۶ فرانق

نسخه سی ۵۰ یاره

دوردنجی سنه

حریت فکریه یه خادم ، پنجشنبه کونلری چیقار ، اقتصادی ، اجتماعی ، ادبی مجموعه

یعنی، از قالدی که فقیرلک کفر اولسون،

و

الفقر سواد الوجه فی الدارین .

یعنی فقیرلک دنیا و آخرتده یوز قارده سی در بیورمش اولدینی حالده بنم یوقاری یه یازدیغم اجتهادمده نه بویوک بیر یگیلک نه ده بیر طریفه لک یوق دیمک در . حریت حقیقه نک تمملری حریت اقتصادیه در : یعنی ثروت ملیه در . اسارت اقتصادی بزی هر طرفدن صارپیور . بویور قورقولو رؤیا دکل در قورقولو حقیقتدر . خاملر من ارکک لر مزدن داها زیاده حقیقت بین چیقیدیلر . (قادیلر استهلاک ملی جمعیتی) بوتوجهک برهان لایقیتی در . قورقولو حقیقتلری کورمک قورقونج عاقلردن قور تولمایه دلیل در .
خانم لر من بوتون همشیره لرینی ، همشهرلرینی ، و هم وطن لرینی چاغیریورلر :

« معرفتک التفاته تابع اولدینی فعلاً بیلمه یه ، مشتریز متاعک ضایع » اولاجاغنده تردا یمه مه دعوت ایدیورلر . حر و منور استقبال آدم لرینک والده لری اولمایه خواهشکار و مستحق اولان خانلر ، ایشته بویله حیات وحیثیت اثرلری کوستریر و وجوده کتیریرلر .

۶ حزیران ۱۹۱۳

عبداللہ صروت

مسلمانلق و خرسیتیانلق

« منتسبین طبدن بیرخریستیان » افندی به

شهر پوستاسیله [۱۸ مایس ۳۲۹ تاریخده]
کوندرمش اولدوغکز آچیق خابره ورقه سنده « اسلامیت خرسیتیانلقدن داها منطقی ایسه ده تماماً منطقی اولاماز و بو قابل ده کیلدر . شاید قابل ایسه لطفاً او کومزده کی نسخه ده اثبات ایده بیلیر ایسه کز بمنون اولورم . » دییوردیکیز . بو کوزل آرزو کزک ، ممکن اولدوغی قادار یاقین بیر زمانده ، اسعافه چالیشه جغمی اجتهادک ۶۶ نجی نومروسنده عرض ایلشیدیم بو ارزو کزی ، بو کون ایفا ایده بیلمش اولمغله مقتخرم .

دولاندریجی یی کشف ایتدی . فقط اونی کوز حبسنه آلامقدن باشقا بیرشی یابمادی . دولاندریجی قولایجه الده ایتیش اولدینی پاره لر (روناخه) ، (بوتی شوو) (کورسال) قار سالونلرنده ، اکلنجه محملرنده بول بول صرف ایتدی ، ایسویچره نک آثار صنعتی اولان ساعت ، مجوهرات و ساثره آلدی . حریف آلمانیا ده دولاندریجی بیر قاچ یوزبیک مارک دورتده اوچنی اسویچره مغازه لرینه و ایسویچره لیلرک جیبارینه یرلشیدر دیکدن صوکره و پک چوق صوکره دولاندریجی یی ، ایسویچره ضابطه سی توقیف ایتدی !

بوکیفته ، ایتالیانک (سینا) شهرنده مقیم آووقات موسیو دوناتینی Donatini شاهددر . و بو معرفتی یابان یولیس مأموری کال سربستی ایله موسیو دوناتینی یه مفتخرانه مسئله یی حکایه ایتشددر .

بوندن چیقارماق ایسته دیکم نتیجه شودر : هر کس مملکتندن پاره چیقماق و مملکتنه پاره کیرمک ایچین بک ناموسکارانه اولمایان واسطه لره بیله توسل ویا تنزل ایدیورکن بزم کبی مالیه سی و ملیه سی مضمحل بیر ملتک صنایع داخلیه سنی حمایه ایچین نهر یایماق جائز و الزمدر دوشوملی .

کال خشنوتله ، کال شدت و بی رحمی ایله سویله یورم و بو خشنوت و بی رحمیده اک صمیمی بیر لطف و مرحمت مندجدر . فقیر اولان آدم حر دکلدر و حر اولاماز . فقیر اولان ملت قوی و مستقل دکلدر ؛ قوی و مستقل اولاماز .

اسارتک هر نوعی اسارتدر و بن شو اجتهادده یم ، زنکین اولماق قباحتی هر زمان انسانک قصوری نتیجه سی دکلدر . فقط فقیر اولماق دائماً انسانک کندی قصوری نتیجه سی اولان بیر قباحتدر !

خلاصه کلام انسان زنکین اولماسندن مسئول اولماسه ده فقیر اولماسندن هر حالده مسئولدر .

حضرت پیغمبر [ص . ع]

کادالفقر ان یکون کفرآ

میانده اكه مهم اولمق اوزره [دین عقلمن عبارتدر ؛ عقلی اولمایانك دینی ده یوقدر] دیوركه بیر واضع دینك آغزندن بوسوزی دیکله دکن صوکره سینك پاپاسلرله ییزم صوفتارلك بو خصوص ده فضله سوزه جسارت ایده ییلمه لری حدلرینی بیله مملرندن ناشی در.

امین اولمالیسکنزكه بو حدیث صحیحدر. وجداً صوکه پیغمبرك آغزینه یاقیشه حق سوزلردندر. حدیث بیر حقیقت قطعیه بیان بویوردینی ایچین، هر حقیقت پرور عاقلك بونا یالکنز بیر ایمان تام ایله ایمان ایتیمی ده کیل اللهه سجده ایدر کیی بو حقیقتك قارشوسنده اکیلیمه سی لازمدر. بویله بیر سوزی انبیای سالفه نك سوزلری آره سنده بولامازسیکنز؛ چونکه، بشر، او ادواره کندی وجداندن بوسوزی چیقاراجق قادار تکامل ایتیمه مشدی. تکامل، الیوم وقوعی ثابت بیر کیفیت اولدیغندن، دینك عقلمن عبارت اولدی بی دستورینی منطقی بیر برهان اولارق قبول ایده بیلیرزكه اولچومز اولان منطقده بونی لهمزه طارتمقده تردد وتأخر ایتیز.

معلومکنزدرکه دین عقلی و نقلی اولمق اوزره تدوین ایدیلشدر. ییز بوراده، مدعایمزی دها اساسلی بنا ایتمک ایچین یالکنز عقلی اولان جهتنی نظر دفته آلاجغز. عقل ییزه بودینلردن هانکیسنك دها طوغری اولدیغی کوستیرسه اونك ده دها منطق اولاجغنه هیچ شبهه قالماز. ییز بوراده، خیالاتی، خرافاتی، معجزاتی وسائر بی اصلا موضوع بحث ایتیمه جکنز. یعنی مسئله بی، علی العاده ییزم کیی، منافیزیق ایشلر ایجابینه قادر اولمایان اشخاصه تعلق ایدیورمش کیی حل ایده جکنز. کرچه پاپاسلرله خواجهلر ییزه طاریله جقلر ایسه ده ییزم مقصدیمز هیچ کیمسه نك اعتقاداتی اخلاص ایتمک اولمایوب وسعمزك یتدیکی قادار بیر حقیقتك اعلاسنه چالیشمق اولدیغندن اونلرک حدت و شدتلرینه مقابل اشاغی یوقاری ییزی تقدیر وتحسین ایده جکلرده بولونا جقدر.

بوندن ماعدا، ییزاباء دینه نك کرک بو و کرک سائر مسائل

سوزه باشلامازدن اول مساعده کزله بیر استطراد یایمق ارزوسنده ییم. کونلرکچمش اولمق دولایسیله، اونوتولمق احتماله بناء، ارسال بویورمش اولدیغکز مخابره ورقه سنده درمیان ایتدیککز شوکوچوک جمله بی « اساساً دبنده منطق افلاس ایدر، یرینه ایمان قائم اولور » اول باول در خاطر ایتدیرمک ایسترم. امینم که بیر قایچ هفته اولکی ایمانکزی الیوم دیکشیدرمشکزدرد؛ یعنی، بو جمله نك مؤداسنده ثابت قدمسیکنز. بونلری تکرار ایتمکنن مقصدم یازارکن بانا و اوقورکن قارئلریمه سهولت بخش اولمق ایچین در.

شیمدی صده شروع ایده بیلیرز.

ذات عالیلری، دین ده منطق افلاس ایدردیورسکنز. بوقضیه طوغری ایسه بونك عکسی اولان دین منطقده افلاس ایدر قضیه سی ده طوغری اولمق لازمکلیر. چونکه منطقك اولچوسی مطلقاً معقولاتدر. منطق نه مقولات نه خیالات اوزرینه بناء مدعا ایده مز. حالبوکه بنجه دین منطقده و منطق دین ده افلاس ایده ملی در؛ و ایده مز. اگر دینك بعض اقسامی منطقاً حل ایدیه میور ایسه، او، مطلقاً هنوز ییزم دائره ادرا کره کیره مدیکندندر.

کرچه دینلر، متعصب مدافعلرینك - یعنی خواجهلرله پاپاسلرک - بیاناتنه کوره مقولاته مستنددر. و معقولات مقولاتدن صوکره کلیر. اونلرک پرنسپلری انسانلری باشقا تورلو اداره ایتمک اولدوغندن معقولاته چوقلق یاناشامازلر. زیرا معقولات اونلرک امللرینی قطع ایتمک ایچین اکسکین برقلیجدر. حالبوکه اباء دینه نك بومدعالری اساساً طوغری ده کیلدر. کوریورزكه عقلك فوقده دها علوی دها قیمتلی هیچ بیر ماده یوقدر. عنداده بویله در. او حالده عقلك یعنی منطقك دینه کیرمسی ممکن اولورمی؟ و عقلك دروننه کیره میه جکی بیر دینه دین دیمک جائر اولورمی؟ پیغمبرلرک وباخصوص حضرت محمدک (ص.ع.) بیاناتی اباء دینه نك بوتون او بیاناتنك ضد کاملی در. ییزم اولو پیغمبریمز دینه عاقد بیر چوق بیاناتی

دینیه ده - انسانلرک سعادت وامور دنیویه لرینی اخلاص
ایتمه مک شرطیه - ایستدکلری کچی دوشونمکده ، ارزو
ایتدکلری قادار معجزات یاراتمقده سربست اولدقلرینی
تسلیم ایدهرز هرکسک اعتقادات وجدانیه سنه حرمت
ایتمکی فضیلت اخلاقیه عد ایتدیکمز ایچین کنسیدلرینی
بوندن دولای تعیب ایتمک کستاخلغنده بولونماز . اونلر
اعتقادلرینی معقولات دائره سنده واصرار ایتمه مک شرطیه
نشرو تعمیم ایتمک مآذوندلرلر . فقط ، بالفرض ، چکرکه لر
الله طرفندن کوندیریش بیر بلادر ، اونلرک تخریباتنه
قارش قونولماز ! یوللو یاوه لرده بولونوبده خلقی اضرار
ایتمک قالقلارلرله ایشته اوزمان دایاناماز . بیز غالباینه
صددردن آیرلدق . او حالده قالدیغمز یردن باشلایلم . دیمش
ایدیک که ایکی دینی ، منافیزیک مسائلی قاریشدر مقسزین ،
مقایسه ایده جکز . بو ایکی دین موضوع بحث اولونجه
اول بول اونلرک واضعلرینک ترجمه حاللری موضوع
بحث اولق لازمکیر . شاربالیل والنهار اولمقده الان
دوام ایدن بیرعیاشک مشروبات کئولیه علیهنه بیر کتاب
یازدیغنی کورور ایهک طبعی بونا ، هیچ دوشونمدهن ،
سفسطه نظریله باقاریز . حالبوکه ادیان بحثنده بومسئله
دها زیاده وارد خاطر ده کیلمیدر . شیمدی اولاحضرت
عیسانک مختصرآ ترجمه حالی ذکر ایدلم : جناب عیسانک
پدری الحاله هده مجهولدر . والدیه سی ده علی العاده بلکه ده
پسپایه بیریهودی عالیه سنه منسوبدر . یعنی اصالت وشرافتی
یوقدر . سیز ، که بیرطبییسکزر ، بوتون مخلوقاتک بیرالقاح
نتیجه سی اوله رق بیرمشیمه ده تکنون ایده جکنی بیلیرسکزر .
وینه بیلیرسکزر که بونک خارجنده دیکر بیرصورتله هیچ
برمخلوق تکنون ایده مز . او حالده شوقانونه کوره حضرت
عیسانک دخی مطلقا بیرالقاح نتیجه سی اولق اوزره
تکنون ایتدیکنی قبول ایتمک مجبوریتنده بولونورز .
غنعات تاریخیه یزه کوسترییورکه ، حلی موجب قیل وقال
اولان مریم ، معاینه اولوندوغی زمان باکر اولدینی تمامیه
تیین ایتمشدر . فلک بومسئله یی اوزمان حل ایده مش

اولماسی دولایسیله درکه ، بو بیرمعجزه کچی قبول ایدلدی .
کرچه دائما موسوس وبوزوق قلبی اولان یهودیلر بونا
اینانمیدلر سده بیرشی دیمکه دخی ماده مقتدر اولاماد .
قلرنندن ، ایشک ایچنده برشیطانلق اولدیغنه اینامقله اکتفا
ایتدیلر . حالبوکه فن طب بوکون بومسائلی مشاهداته
استدأ تماماً حل ایتمش ومرتبه ثبوته ایصال ایتمشدرکه :
بیرچوجق مطلقا بیرالقاح نتیجه سنده تکنون ایدر ؛ القاح
فعلنک حصولی ایچین ده عضو مذکرک عضو مؤنثه قسماً
ویا تام اولارق دخول ده شرط ده کیلدر .

فتحه مهبله براقیلمش بیرخوین منوی آغیر آغیر سیر
ایدرك بیضیه یعنی معشوقه سنه طوغری قوشار ، یا قالا یجه
اکا حلول ایدر ، بواندن اعتبارآ فعل تکنون باشلار .
ایشته جناب مریم ایله عاشق ویا نشانیسی آره سنده
- علی العاده نشانیلرده واقع اولدیغی اوزره - غلیان
شوق ومحبت اثناسنده شویله جه یارم یاملاق بیرحاده
وقوعه ککش اولا بیلیر . ویاخود بودیکر بریله ده اولا
بیلیر . هر نه صورتله اولورسه اولسون نتیجه بیردر ، اوده
شودر که حضرت عیسی باباسز - یعنی جاهلارک و اخلاقسزلرک
تعبیرنجه پیچ اولارق - دنیایه کلیور . عقلاً ومنطقاً
جناب عیسانک وضعیت اجتماعی سی بودر . وهروقت ،
هر یرده خوش کورلیان بیر موجودیت در . بونکله برابر
او - سیزک ادعا کرجه که محض خلاف حقیقتدر -
خرستیانلق دینی وضع ایدیور وانسانلرک بویوک بیر
قسمی طرفندن قبول ایدیش اولان بردینک واضی
اولیور . بونک نه صورتله حصول بولدوغنی تاریخلر یزه
پک عیان بیرصورتده کوستردیکلرنندن تفصیلات زائده دن
صرف نظر ایده بیلیرز . فقط بوراده ذکر ایدیسی لابد
اولان نقطه شودر : جناب عیسانک بولوندینی وضعیت
اجتماعیه درکه ، بوعصرده سرسری اولماقندن باشقاییرام
اکتساب ایده میه جک اولان ، بیکس ، فقیر ، نسبیز
انسانلردن ماعدا هیچ کیمسه - حیاتنده - کندیسنه
ایمان ایتمه مشدر . بوایمانلرده کندیسنی صاناجق وصیقینی

دستورلرک قسم اعظمی بوکون دخی قابل تطبیق اولدیی کی ایجاد بویوردینی «اجماع امت» پارلامنتوسیلهر وقت ایچون الزم اولان قوانینک - نص درجهسند قوتلی اولارق - وضع اولماسی اساساتی دخی قویمشدر . اوچنچی والک قوتلی دلیل منطقی دخی بودر . وطن ایدرم که سیز بواوچ برهان قاطعه اکتفا ایدرسکز . عکس حالد داها بیرچوق برهانلرک سردی قابلد . معافیهر بر دین که ، اخلاقیاتک ومعاملاتک اعالی صفحاتی مبذولاً کوسترمش ، واره ایتدیکلری ایچینده اجتهاد ایتک قاعده سنی قبول ایله هر زمان انسانلرک سعادتتی طلب ایتدیکی میدانه قویمشدر ؛ - اگر ادیانک وجودینه اینانه حق ایسه ک - اودیندن داها منطقی بیر دین اولاماز .

متافیزیق بابنه کلنجه : فی الحقیقه بوراده منطوقده طورور ، عقلده طورور ، قونده طورور . بوتون بو عناصر ، مثلاً ئولمش بیر آدمک یکیدن ودفعه حیات بولاغانی قبول ایتدیکی کی ، کذالک جرم قمرک ایکیه آیریلش اولماسنی قبول ایدهمز . چونکه بونلری اللهک لایتغیر قانونلرینه مخالف بولور . بونقظه نظردن ادیانه ومعجزات بی نهاییه سینه یاطوپدن ایمان ایتلی در ، ویاخود جمله سنی طوپدن انکار ایتلی در لاکن یرینه هر حالده دیگر معادل بیرشی اقامه ایتلی در . چونکه بشر نه قادر ترقی ایدرسه ایتسون ، ینه قشر ارض اوزرنده ، ادیان ایله اداره اولونمایه محتاج انسانلرک کسک اولمایا جاقدر . چونکه ، سیزک کی هر کسی طبدن ویا علوم سائرهدن دوقفور یتشدر مک ممکن اولامایا جاقدر .

ادیانک لزوم وموجودیتی ، مادی ومعنوی هانکی (سند) ه مستنداً اولورسه اولسون قبول ایتکه قرار ویره جک اولور ایسه ک ، یوقاریده عرض ایتدیکم کی ینه بیر سلسله تکامل تعقیب ایتک لزومنیده قبوله مجبور اولورز . شو حاله نظراً بوتون پیغمبرلر عصمت تامه ایله مجهز اولدوقلری حالده حقدرلر وکرچکدرلر وحضرت محمد اونلرک صو کونجیسی ، اکمکمل ومتکاملی وبناء علیه

کورونجه انکار ایدم جک قدر قوتلی ایدی . سرسری ایمانی ایسته بویله کریزان اولور . بوکا تعجب ایتمه ملی در وبویک منطق در .

حضرت محمد کلنجه : اولاً ، اونک بیر اصالتی ، بیرنجباتی واردی . اگرچه فقیر ایدی فقط اصیل ومعروف بیرعائله ینه منسوب ایدی . اقامت ایتدیکی بلدهده اوندن داها اصیل عائله لرک بولونماسی بیرمعنی افاده ایتز واونک قدر وشراقتی کوچولمز . ثانیاً ، علی العاده دیگر انسانلر کی رسماً ونکاح ایله اجتماع ایتش بیراناوبابانک محصولی در . بناء علیه انسانلر بوخصوصده کندیسنه هیچ برقصور اسناد ایده مزلر . ثالثاً ، اساسات دینی سنک وضنده ، کندیسنه مملکتک بیرچوق ارباب اصالتی باردیم ایتش وکندیسیله برابر چالیشمشرلر . کندیسنی انکار ایتک شویله طورسون اک خطرله لی زمانلرده ، احبابی ، بولنده فدای نفسدن چکنمه مشلردر .

ذات احمدینک اشتراک ایتدیکی غزوه لرده بو کیفیت تمامیه تبین ایتشدر . بوده ایکنجی دلیل منطقی در .

کرک حضرت عیسی وکرک حضرت محمد ، اصلی اولارق ، بیرر دینک واضعی ده کیلردر . هر ایکسی حضرت آدمدن بهری اجرای احکام ایتکده بولمان بیردینک «توسیع واصلاح ایدیحیلرندن» باشقا بیر اسمله یادایله مزلر . ذاتاً یکانه اولان اللهک دینیده واحددر . سز بودینه نه نام ویریرسه کز ویریکز بونک هیچ اهمیتی یوقدر . بیزجه اصل مطلوب اولان دینک «بیر» اولماسی در . اساساً باشقا تورلو اولق احتمالیده موجود ده کیلدر ؛ والاء ذات الوهیتکده متعدد اولماسنی قبول ایتک مجبوریت قطعیه سی حاصل اولور . شیمدی دینی واحد اولارق قبول ایتدکن صکره اونکده حضرت آدمدن بهری - انسانلرک تکاملی نسبتده تکامل ایده ایده نهایت حضرت محمد کلدیگی واوراده کمال تامنی بولدینی قطعياً تعین ایتش اولور .

معاملات اعتباریه حضرت محمدک وضع ایتدیکی

آقسرائی بکی

— مصال —

— فلیج زاده نك
حضور شجاعتنه —

دور منحوس استبدادك صوكلرينه طوغرى توفيق محمد بلك ايشلرى خيلى دوزملشدى. قونو قومشونك دلالت لطفكارانه سيله توفيق محمد بلك اوروجك مديرى [۱] عبدالرحمن ثنائى بكة داماد اولمش وهفته سنده ۷۶۲ بچق غروشه اوقاف هايون نظارت فخيমে سى سندات اداره سنه چراغ ايدلمش وبال آينك صوكلرينه طوغرى رتبه ئالته صنف متحيزى ايله بكام بيورملشدى. رفعتلو توفيق محمد بلك يالكز بر اكسيكى واردى: بر شهادتنامه. بونك استحصائى ايچون اوچ درت شق خاطره كلدى: بابامهره مراجهتله بر ديپلومه تداركى؛ اك قولاي ديپلومه ويرن حميديه تجارت مكتب عاليه سنه بر آرز صودن دوامله طقوز آي اون كون صكره جيچيلى ييچيلى بر وثيقه اهليت تدارك ايدلمسى.

فقط شق ثنائى قرين قبول اولدى. دارالفنون شطحيات شعبه سى ده عقله كلدى ايسه ده بو پك كولونچ كوروندى. رفعتلو توفيق محمد بلك اوصلو، عقللى آنجق اوچ وقتده نمازه مواظبت ايدر، سوز ديككر، رعايتكار، بابا يانه اطواره مالك، طريقت جليله كفشطوشيه سالك بر كنچ ايدى. حرمى ناز و نياز خانمه كنديسندن فوق العاده ممنون كورينوردى.

رفعتلو توفيق محمد بلك فرانسزجه يه آشنا اولمه سى ناز و نياز خانمى بر آرز صيقوردى. نهايت بونك ده چاره سى بولندى. استانبول اعداديسندن فوق الاعلى مأذون زنجى حسن افندى آيده ايكي بچق بياض مقابلنده كنديسنه درس ويره جكدى.

فرانسزجه تحصيل ايله برابر رفعتلو توفيق محمد بلك [۱] جناب شهاب الدين بك افندى يه مصرانه عرض ايدرم كه اسكى زمانده بر اوروجك مديرى واردى.

افضلدر؛ و بوده پك منطقدر. ذاتاني مشاراليهك انبياي سالفه يه هر خصوصه تقدم ايتديكى آثاريله ثابتدر؛ بونى انكار ايتك منطق انكار ايتك كي در وبشريت متفكره ايچين بير ذلدر.

اسلاميتك بوكون ماهيت حقيقه سيله عرض اندام و بوتون انكشافات فائده بخشاسنى ارانه ايده ممسى بيزم صوفا لرك جهالتندن ايله رى كلسدر.

اكر مسلمانلرك جهاد ايچين صرف ايتديكلرى امكلرك بيكده بريى خواجه لر صرف ايتمش اولسه لردى كره ارض ساكنانى، بوكون ده باشقا تورلو سعادتله مظهر اولمش بولونور لردى.

ذاتاً بيزى مسلمانلقد بير «ره فورم» ياپيلمق ايچين اورتايه آتيلمه سوق ايدن اسباب ايشته بونلردر. قوانين اسلاميه عالم انسانيته نورانى بير سعادت بخش ايتك استعدادينى حائز ايكن نهدن بوكون ذليل بير وضعيته بولونسون. بيز تماماً قانعزكه بير ره فورم ياپيلمادقجه اسلام شوكت حقايقى اظهار ايده ميه جكدرد. چونكه دين بوكون قافلسزلرك تحت انحصارنده در؛ و بوندنركه عالم انسانيت تماماً مستفيد و مستنير اولامامشدر. وينه بوندنركه عالم نصرانيت اسلاميتى فنا و قابليتسز بير دين تلقى ايدىيور.

فى الحقيقه مقام مشيختك اك يوكسك طبقه سنده بولنانلر، بالفرض، قوزموغرافيا ايله فلسفه نك تدريسنى دينه مغاير عدايده جك قادار آثار بلاهت ابراز ايدر لرسه اونلرك قساعت و ايمانيله حركت ايدن صوفا لردن دين ايچين و انسانيت ايچين نه ترقى، نه سعادت بكلر سكرز؛ بيزم علمى دينيه مزحالا [قال] دورنده در. اميد ايده لم [اقول] دورى يقين اولسون. اوزمان دين احمدينك ماده و معنا پك منطقى اولدينى تماماً تعين ايده جكدرد.

فليج زاده مفى

